

DZIENNIK LUDOWY

ORGAN POLSKIEJ PARTJI SOCIALISTYCZNEJ

CENA PRENUMERATY:

We Lwowie miesięcznie 5-
z dostawą do domu 5:50
na prowincji 5:50
za granicą 8- **25** g r o s z y
Cena egz. pojedyn. w całej Polsce

NAKŁADEM LUDOWEGO SPÓŁDZ.TOW.WYDAWNICZEGO WE LWOWIE
REDAKCJA I ADMINISTRACJA: LWÓW, UL. SYKSTUSKA L. 21.
Telefon nr. 24 — Czek P. K. O. Nr. 142.176.

Dwie konferencje

(Korespondencja własna)

Warszawa, 24 kwietnia.

Jutro więc wielki dzień. Już od kilku dni w prasie sanacyjnej ujawniła się wielka zmiana nastrojów: podczas gdy poprzednio albo wogóle zaprzeczano odbycie się konferencji albo ją lekceważono, dziś zmieniono ton, mówi się o jej wielkiem znaczeniu. I zupełnie słusznie. Bo o ile pierwsza konferencja z 29 marca mogła być tylko informacyjną czy pogadanką bez widocznych rezultatów, gdyż miarodajny czynnik nie brał w niej udziału, to obecnie obraz jest zupełnie inny: p. minister spraw wojskowych w konferencji uczestniczy i to, co zapadnie za jego zgodą, będzie też wykonane.

A o czym będą na konferencji mówić? Wszystkie informacje potwierdzają, że głównym jej tematem będą sprawy gospodarcze. I znowu słusznie, gdyż te sprawy są obecnie — nie od dziś — najaktualniejsze i najdolegliwsze. Można było traktować je drugorzędnie tak długo, dopóki nie zaczęły podgryzać państwowej gospodarki finansowej — obecnie dzieło jest już tak wielkie, że musi się coś stanowczego zrobić. Wystarczy powiedzieć, że nawet sanacyjne organa gospodarcze twierdzą, że do budżetu ustalonego na okrągło 2400 milionów zabraknie jakichś 500 milionów, a to wskutek katastrofalnego spadku dochodów z podatków i monopolii. Rozlega się też ogólny głos: oszczędności, oszczędności! Ale jakie? O tem właśnie będzie się na konferencji mówiło, a Rada ministrów nada tym rozmowom podstawę prawną. Ma przecież do dyspozycji pełnomocnictwa i możliwość dekretowania.

Naturalną jest też rzeczą, że gdy się mówi o oszczędnościach, o wielkich oszczędnościach, od razu myśli się o urzędnikach. Dziwna rzecz, jak rozpaczliwie prasa sanacyjna dementuje podobne pogłoski, pytanie tylko, z jakim skutkiem. Jakoś ludzie nie dają się uspokoić i faktem jest, że zrzeszenia urzędnicze poważnie liczą się z niebezpieczeństwem, robiąc też przygotowania — będą to memoriały, deputacje itp. bezskuteczne środki — dla obrony swego życia.

Mimoходом napomyka się, że przedmiotem obrad konferencji będą też sprawy polityki zagranicznej, ale te wersje można między bajki włożyć. Wśród byłych premierów niema żadnego, któryby kiedykolwiek zajmował się polityką zagraniczną: zresztą znane jest powszechnie specjalne „zamiłowanie” p. ministra spraw wojskowych do tych zagadnień i pilność, z jaką baczy, aby nikt — nawet z urzędu do tego upoważniony — nie krzyżował jego planów. Widzieliśmy to naocznie podczas ostatniego pobytu w Rumunii, gdzie obok parad wojskowych odbywały się też ważne narady polityczne bez udziału reprezentanta tej gałęzi służby państwowej.

Druga konferencja, o której też szeroko mówią, odbędzie się 26 bm. Będzie to konferencja czy zjazd Izb handlowo-przemysłowych z całej Polski, nazwany niewiadomo z jakiej racji parlamentem gospodarczym. Są przecież obok tych Izb ciała, które w sprawach gospodarczych także miałyby coś do powiedzenia

Niedzielne wybory

Jak wiadomo, w niedzielę odbyły się wybory w całym szeregu miast i krajów Ausriji i Niemiec. Zainteresowanie ogólne skupiało się na wyborach w Wiedniu i Prusiech; w Wiedniu dlatego, że chodziło o rozstrzygnięcie, czy utrzyma się tam socjalistyczna większość tj. czy pozostanie „czerwony ratusz” względnie czy uda się przeciwnikom dotychczas rządzących tam socjalistów wykurzyć. W Prusiech znów chodziło o to, czy utrzyma się dotychczas rządząca koalicja socjalistyczno-centrowo-demokratyczna czy też uda się hitlerowcom wprowadzić do Sejmu tylu posłów, aby większość tę obalić. Już kilkakrotnie zaznaczyliśmy, że wybory pruskie mają większe niż lokalne znaczenie, gdyż od nich w większej części zależy polityka całych Niemiec.

W WIEDNIU

Dotychczas wiedeńska Rada miejska, będąca równocześnie Sejmem krajowym, składała się z 120 członków: 72 socjalistów, 46 chrześcijańsko-socjalnych i dwóch wszechniemców, a więc stosunek 72:48. Ponieważ ze względów oszczędnościowych obniżono liczbę członków Rady na 100, powinien — dla utrzymania dotychczasowego stanu posiadania — stosunek wynosić 60:40. Socjaliści walczyli nie tylko o utrzymanie swej większości, ale i osłabienie chrześc.-socjalnych jako tej partji, która wobec miasta ma najwięcej grzechów na sumieniu.

Jak z pierwszych wiadomości wynika, socjaliści nie tylko utrzymali swój stan posiadania, ale powiększyli go, podczas gdy chrześc.-socjalni i wszechniemcy ponieśli katastrofalną klęskę na rzecz usadawiającego się i na wiedeńskim gruncie hitleryzmu. Pierwsze wyniki, podając tylko liczbę mandatów bez liczby głosów, brzmią:

socjaliści	66 mandatów
chrześc. społeczni	19 „
hitlerowcy	15 „
100 mandatów	

Jak widzimy, chrześc. społeczni nawet w stosunku do zmniejszonej liczby mandatów stracili przeszło połowę ze swego stanu posiadania; wszechniemcy zaś zupełnie znikają z widowni. Socjalistom brakuje tylko jednego głosu do kwalifikowanej większości, która zresztą jest niepotrzebną, gdyż statut m. Wiednia pozwala na powzięcie wszelkiego rodzaju uchwał zwyczajną większością.

W PRUSIECH

Tu wynik wyborów jest dla hitlerowców nadspodziewanie pomyślny. Spodziewano się naturalnie znacznego wzrostu dotychczasowych ich 7 man-

— może inaczej niż Izby i sufler z „Lewiatana”. Uderza, że zaraz po konferencji b. premierów z podkładem gospodarczym odbywa się druga już czysta konferencja gospodarcza — chyba w myśl przysłowia, że gdzie kucharek sześć... Co zebrani tam panowie będą mieli do powiedzenia? Jeden będzie narzekał na „etatyzm”, drugi na wielkie podatki, trzeci wypuści zatrutą strzałę na „ciężary społeczne” — wygadają się, przedstawiciele rządu cierpliwie wysłuchają i na tem się skończy.

Panowie aranżerowie i uczestnicy tej konferencji chyba nie wyobrażają sobie, jakoby oni jedni mieli głos w sprawach gospodarczych jakoby można wogóle przystąpić do ich zmian bez udziału, a z początku wysłuchania niemniej silnie zainteresowanego świata pracy. U nas, jak wiele zresztą innych rzeczy, nie wykonano w jedenastym roku istnienia konstytucji nakazu utworzenia Izb gospodarczych, w których pracobiorcy mieliby głos; dlatego też kilkunastu panów z Izb han-

datów, ale takiej klęski koalicji nie spodziewano się. Dotychczas Sejm pruski składał się z 450 posłów podzielonych na stronnictwa:

socjaliści	137 mandatów
centrum	71 „
demokraci (partja państwowa)	22 „
niem. narodowi	71 „
niem. ludowi	40 „
Landvolk (agarjusze)	20 „
partja gospodarcza	16 „
hitlerowcy	7 „
drobne partje	18 „
komuniści	48 „
450 mandatów	

Przy obecnych wyborach liczba mandatów nie została z góry ustaloną; postanowiono tylko, że na 50.000 wyborców przypada jeden mandat — obliczają, że będzie ich 420—440. Wedle pierwszych niezupełnych jeszcze rezultatów uzyskali:

socjaliści	93 mandatów
centrum	67 „
demokraci	2 „
niem. narodowi	31 „
komuniści	57 „
niem. ludowi	7 „
hitlerowcy	162 „
drobne partje	11 „

Jak widać, trzy pierwsze partje — dawna koalicja — z 230 mandatów spadła na 162 czyli na znikomą mniejszość. Gdyby nawet, co wcale nie jest pewnem przyłączyli się do nich niem. ludowi ze swymi 4 mandatami i jakieś drobne partje, daleko jeszcze do większości. Ale i opozycja nie uzyskała większości, mając razem 193 mandaty (hitlerowcy i niem. nar.). Opozycja miałaby większość, gdyby do niej przyłączyło się 57 głosów komunistycznych, co jednak w pozytywnej pracy jest wykluczone: hitlerowcy i komuniści mogą połączyć się dla obalenia Brauna, ale nie połączą się dla utworzenia rządu.

Zachodzi pytanie, co będzie, gdy nie będzie można utworzyć rządu. Już mówią, że w takim razie albo rząd obecny pozostanie jako rząd mniejszościowy albo prezydent Rzeszy zamianuje dla Prus komisarza rządowego. Zachodzi też ewentualność, że centrum zmieni orientację i utworzy z hitlerowcami koalicję, rozporządzającą większością. Centrum, jak powiadają, skłonne jest to zrobić, aby zmusić hitlerowców do rewizji programu, gdyż jest jasnem, że inaczej się mówi jako opozycja, a inaczej się postępuje jako partja rządząca.

dłowych może porywać się na odegranie roli „parlamentu gospodarczego” — parlamentu tak jednostronnego, że uchwały jego mogą być snadnie uważane za wyraz potrzeb i żądań jednej tylko grupy w procesie pracy.

Oczekuje się tu — nie cudów, gdyż każdy wie, że z próżnego nikt nie należy. A jeśli nawet jakieś decyzje zapadną, dopiero zacznie się robota w kotłowni sanacyjnej, w którym zwolennicy i przeciwnicy wszelkich konferencji walczą przeciw sobie z zapalem godnym pułkowników i pomniejszych szarż.

Nowa transza młodych emerytów

Ostatni Dziennik personalny ministerstwa spraw wojskowych ogłasza przeniesienie w stan spoczynku 4 pułkowników, 7 podpułkowników, 12 majorów, 17 kapitanów i rotmistrzów i 13 poruczników.

Wojowniczy p. R. Piłsudski

Feljetonista „Wiadomości Literackich“ p. Antoni Slonimski, zastanawia się nad tem, jak można stuprocentowo przekonać Europę, że rzekomo niebezpieczna dla pokoju Polska jest naprawdę szczerze zainteresowana w zwycięstwie prawa nad siłą, że istotnie pragnie rozbrojenia moralnego, że słowa, zgłoszone przed Ligą Narodów nie są jakimś „gierką dyplomatyczną“. Otóż a propos tego rozbrojenia pisze:

„Propozycja subsydjowania filmów pacyfistycznych, propagowana przez Polskę, musi być poparta choćby tak skromną manifestacją, jak nieokreślanie przez cenzurę polską filmów o tendencjach pokojowych, które są wyświetlane we wszystkich innych krajach europejskich. Jeśli rozbrojenie wojenne ma być wprowadzane równomiernie, to i rozbrojenie moralne musi być tak samo równomierne. Przedewszystkiem więc trzeba zrównać się z państwami, którym się to rozbrojenie proponuje. Nie można się narażać na śmieszność ludożercy, który propaguje jaroszostwo. Szkodliwość tak postawionej sprawy jest większa dla Polski, niż dla każdego innego narodu w Europie, bo Polsce istotnie musi najbardziej zależeć na idei rozbrojenia moralnego.

Wszystko, co pozycję Polski w tej sprawie osłabia, jest czynem nietylko antycywilizacyjnym i antyeuropejskim, ale jeśli kto woli, czynem wybitnie antypatryjotycznym. Wyobrażam sobie, że ze specjalną radością wszystkie dranie hitlerowskie i redakcje piśmienników hackenkreuzlerów czytać muszą polskie piśmienniki prorządowe, noszące piękny tytuł „Młody Mocarstwowiec“. Załączona tutaj mapka, zdobiąca ostatnią kolumnę tego piśmiennika, daje wystarczające pojęcie o duchu rewizjonerskim i stosunku do traktatu wersalskiego redaktora Rowmunda Piłsudskiego. Czyż to nie prawdziwy Wersal? Chociaż na tej mapce odebrano Niemcom Królewic i całą Odrę, ale zato z Berlina tylko część, aż po Wilmersdorf i Kurfürstendamm z Café des Westens włącznie. Zachodni Berlin uszanowano jednak jako ziemię nie-

dość polską. Śliczna ilustracja do rozbrojenia moralnego. Jest to istotnie pod względem moralnym rozbrajające. Wszystkie małe państwa są przez łakomczucha Rowmunda pozarte. Za mało mamy widocznie mniejszości narodowych, bo dusza p. Rowmunda łaknie całej Ukrainy aż po morze Azowskie. I to jest w „Małym Mocarstwowcu“; coż dopiero musi być w „Dużym Mocarstwowcu“!

Jest to wogóle piśmiennik bardzo figlarne. W tym samym numerze podano zadanie. Na fotografii widzimy małego chłopca w masce gazowej. Kto chce dostać w nagrodę powieść z życia żołnierza polskiego, powinien odpowiedzieć na pytanie: — „Czy Wicek tak oto zamaskowany długo wytrzyma w obłokach fosgenu?“ Wartoby samego redaktora poddać tej próbie“.

„Piśmiennik taki nie może się oczywiście obyć bez wierszy. Jest więc tam mały poemacik na temat przyszłych zwycięstw floty polskiej. Kończy się podniosłym prorocstwem: „Zwycięskie statki powita kamienny Gdańsk. Polskie wybrzeże: od Królewca do Szczecina!“ Nie należy tego piśmiennika bagatelizować, bo każde takie drukowane głupstwo łatwo przechodzi przez granicę i pobudza imperjalizmy i szowinizmy sąsiadów“.

Co więcej — dodamy — nie bez pewnego znaczenia może być i samo nazwisko redaktora owego „Młodego Mocarstwowca“. O ile bowiem mniejszą wagę przywiązuje się zazwyczaj do jakichś pogroźek, odzywających się z trybun młodocianych — do wszelkiego rodzaju „zbożców“ młodzieży, o tyle w tym wypadku mogą chcieć wyzyskiwać zagranicą moment powyższy — powoływać się na to, że szef rodu cieszy się w gronie rodziny bezwzględny posłuchem, skoro mógł nakazać np. p. Janowi Piłsudskiemu, z zawodu sędziemu, na prowincji — pełnić funkcje ministra skarbu.

Ten względem tembardziej powinien poskramić imperjalistyczne zapędy p. Rowmunda Piłsudskiego.

Rodzina Piłsudskich

Józef, Jan, Stanisław, Rowmund, Adam

Coraz więcej członków rodziny Piłsudskich zaczyna odgrywać rolę w życiu publicznym Polski pomajowej.

Ostatnio jeszcze jeden brat Józefa: p. Adam Piłsudski zrobił karierę.

Był on buchalterem w magistracie wileńskim i zamianowany został delegatem rządowym przy zarządzie m. Wilna.

Według komunikatu podanego przez prasę sa-

nacyjną, „delegat taki uprawniony jest do badania prawidłowości i celowości gospodarki miejskiej, do wstrzymywania wydatków nieprzewidywanych w budżecie lub niezgodnych z przepisami.“

Jak widzimy, stanowisko delegata rządowego p. Adama Piłsudskiego jest równoznaczne ze stanowiskiem komisarza, który ma panować nad samorządem miasta Wilna.

Pułk. Konowalec ocenił słusznie

UCHWAŁĘ WIELKIEJ RADY FASZYSTOWSKIEJ

Pułk. Konowalec, przywódca Ukrainkiej Organizacji Wojskowej, wystosował do p. Mussoliniego depeşe z podziękowaniem za uchwałę „wielkiej rady faszystowskiej“, mówiącą o potrzebie rewizji traktatów pokojowych.

Pułk. Konowalec zupełnie słusznie ocenia wartość tej uchwały dla niego i dla jego programu. Socjalna demokracja niemiecka, gdy mówi o re-

wizji traktatów, podkreśla zawsze z całym naciskiem, że za jedyną drogę, prowadzącą do celu, uważa drogę pokojowego porozumienia narodów; hitlerowcy w Niemczech i faszyci we Włoszech myślą o drodze gwałtu.

Tu leży niebezpieczeństwo bezpośrednie uchwały „wielkiej rady faszystowskiej“. Stąd też pochodzi zachwyt pułk. Konowalca.

Strajk w zagłębiu ostrawsko-karwińskim a robotnik polski

Niektóre szowinistyczne czynniki czeskie na Śląsku czeskim i w Mor. Ostrawie próbowały zrzucić odpowiedzialność za wypadki, jakie miały miejsce podczas ostatniego strajku w zagłębiu ostrawsko-karwińskim, na robotników polskich. Zarzutem tym dał ostrą odprawę przedstawiciel ludności polskiej w Czechosłowacji, tow. poseł E. Chobot w parlamencie praskim. Przedstawiając rozpaczliwe położenie górników w zagłębiu, zaznaczył, że jest ono o wiele gorsze, aniżeli było w najcięższych chwilach ostatniej wojny światowej. Krytykując nieustępliwe stanowisko przedsięwzięcie przemysłowych w zagłębiu, wobec których zdaje się być bezsilny nawet rząd, napiętnował w szczególności zakulisową robotę różnych dyrektorów i dozorców kopalnianych, którzy terroryzują robotnika, a jednocześnie faworyzują „Narodni sdruženi“, szowinistyczną orga-

nizację czeską, by w ten sposób rozbić jednolitość i wnieść ferment pomiędzy górników. Przedewszystkiem zaś musi ustać terror, stosowany wobec biednych robotników polskich w zagłębiu ostrawsko-karwińskim, z których pewne czynniki chciałyby zrobić kozły ofiarne i obwiniać ich o czyny, popełnione przez nich samych. Wypadek, jaki zdarzył się w Górnej Suche, gdzie ofiarą padł robotnik, próbuje się wykorzystać dla powtórzenia szczytów szowinistycznych z czasów plebiscytowych, przeciw robotnikowi polskiemu, pomimo, że jest stwierdzonym, iż nie polscy przywódcy, ale czeszy i słowaccy komuniści agitowali jeszcze przed strajkiem w zagłębiu. Nagonkę prowadzi się w tym celu, aby każdy Polak w Czechosłowacji nosił piętno „żywiotu antypaństwowego“. Poseł Chobot zaprotestował kategorycznie przeciw tej brudnej insynuacji i podkre-

ślił, że ludność polska w Czechosłowacji była zawsze i jest lojalna wobec państwa czechosłowackiego, a za wybryki komunistyczne nie może brać żadnej odpowiedzialności.

Zdecydowane stanowisko tow. posła Chobota, który stanął w obronie honoru robotnika polskiego, przyjęło całe społeczeństwo polskie w Czechosłowacji z żywym zadowoleniem.

Rezolucja

NA ZGROMADZENIA PIERWSZOMAJOWE

Zebrani w dn. 1 Maja w łączą się z proletariatem całego świata we wspólnej walce dziejowej

- o Socjalizm, o obalenie kapitalizmu,
- o Pokój między narodami, przeciwko groźbie nowej wojny,
- o Demokrację przeciw faszyzmowi,
- o rządy mas pracujących miast i wsi, przeciwko dyktaturze faszystowskiej, przeciwko hasłom dyktatury komunistycznej.

Dążąc niezłomnie do Polskiej Rzeczypospolitej Socjalistycznej, lud pracujący Polski stawia dzisiaj przed sobą zadanie zdobycia rządów ludowych, Rządu Robotniczo-Włościańskiego, zdolnego do wprowadzenia w życie najpilniejszych zadań mas robotniczych, mas włościańskich i mas pracowników umysłowych:

- chleba i pracy dla bezrobotnych,
- sprawiedliwej płacy za pracę,
- odbudowy i rozszerzenia ustaw społecznych, ochronnych i ubezpieczeniowych,
- ziemi dla bezrolnych i małorolnych,
- sprawiedliwego rozdziału podatków i ciężarów, ulg podatkowych i kredytowych dla najbiedniejszych, nie dla najbogatszych,
- niezwłocznego ukroczenia samowoli i niszczącej kraj polityki kapitalistów i obszarników.

Zebrani stwierdzają, że tylko Rząd Robotniczo-Włościański, wsparty o wolę świadomą i o zaufanie najszerszych mas pracujących, zdoła wyprowadzić Polskę z obecnego, grożącego katastrofą, położenia, dokonać najpilniejszych reform społecznych i skierować Rzeczpospolitą na dziejowy szlak zasadniczej przebudowy ustroju społecznogospodarczego.

Zebrani stwierdzają, że tylko Rząd Robotniczo-Włościański może utrwalić naprawdę politykę pokojową na zewnątrz; przywrócić Wolność, Prawo i moralność w stosunkach wewnętrznych Państwa, rozwiązać sprawiedliwie i rozumnie zagadnienie narodowościowe wspólnym wysiłkiem z masami pracującymi mniejszości narodowych, wbrew rozpętanej demagogii nacjonalistycznej. W dniu 1 Maja lud pracujący Polski, służąc swojej wierności dla czerwonych sztandarów Polskiej Partii Socjalistycznej i klasowych związków zawodowych, odrzucając precz i piętnując wszelkie próby rozbijania jego szeregów czy to przez agentów „sanacji“, czy przez „jaczejki“ komunistyczne, — oświadcza uroczystie, że nie ustanie w raz podjętej walce

pod hasłem:
zarpelnego ustąpienia rządów „sanacyjnych“,
objęcia władzy w Państwie przez rządy ludowe, przez Rząd Robotniczo-Włościański.

Czas odnowić przedpłatę na maj

P. Osterwa o swoich planach

„Gazeta Polska“ zamieściła wywiad z p. Juliuszem Osterwą o jego planach, jako przyszłego dyrektora teatru miejskiego im. J. Słowackiego w Krakowie.

Otóż przedewszystkiem powiedział p. Osterwa: — Sezon rozpoczniemy od 1 października.

A więc nie od 1 września, jak dotąd zawsze bywało, lecz o miesiąc później. Przez wrzesień teatr będzie zamknięty i nie przyniesie ani grosza dochodu

Następnie powiedział p. Osterwa:

— Kierownictwo literackie teatru obejmuje poseł Pochmarski, dotychczasowy współdzierżawca p. E. Bujański będzie odpowiedzialny za administrację, p. J. Karbowski zajmie się kierownictwem pracy zespołu.

Czem się zajmie nowy dyrektor, tego p. Osterwa w swym wywiadzie nie powiedział

